

Budapestre vonatkozó ujságcikl

Országos

389.6

Szerző:

Cím:

Az eladósodott főváros

Hely

Idő

1919.

Személy

Forrás:

Szózat

Bp

(Helv)

iana x. j

(Idő)

(Köt. v. füz.)

Az eladósodott főváros

A főváros háztartása ma épp oly nehézségekkel küzd, mint az államé s a sivár helyzet, a ki-látástalanság, a bizonytalanság fojtogató sullyal nehezedik rá a fővárosra. A főváros vagyoni mérlege már a háboru kitörése előtt sem volt biztató a jövőre nézve, ma pedig a világháboru okozta károk és elmaradt jövedelmek számbavételével s a proletáruralom rémes pusztításaival igen aggasztó képet mutat.

1897 óta a főváros állandóan kölcsönökkel igyekezett nagy háztartását fedezni. 1897-ből származik a főváros egy 100 millióos kölcsöne, 1903-ból egy 50 millióos, 1910-ből egy 2 millió font sterlinges, 1911-ből egy 100 millióos francia, 1914-ből egy 160 millióos német, 1916-ból egy 13 millió márkás és egy 80 millió márkás, 1918-ból pedig 150 millióos kölcsöne.

Ezekből a tartozásokból törlesztve alig van valami. Az 1897. évi kölcsönre ma is még 78½ millió, az 1903. évi kölcsönre 40½ millió, az 1910. évi kölcsönre 1.870.000 font sterling, az 1914. évi kölcsönre 130½ millió a tartozás. A többi tartozások pedig teljes összegükben fennállnak ma is.

A háboru alatt a főváros csak a belöldi és a német kölcsönök szelvényeit váltotta be, míg az 1910. évi angol és az 1911. évi francia kölcsönök amorfizációjára a törlesztéseket félrerakta és e cimen 38.845.470 koronát helyezett el. Ez az összeg a valutadiferencia miatt ma egyáltalán nem fedezi a törlesztési tartozásokat és ezeknek legfeljebb csekély hányada lehet. A valutakülönbözet figyelembevételével a főváros az entente-államoknál lévő kölcsönöire legalább 120—130 milliónyi

törlesztéssel tartozik.

A valutakülönbözet egyébként nemcsak a francia és angol kölcsönöknél rug ilyen hihetetlen nagy számokra, de a német márkakölcsönök annuitásait is nagy mértékben megrövidíti. A fővárosnak ma összesen 251 millió márkatarozása van 4½, 5¼ és 6%-os kölcsönökben. A fővárosnak eme legdrágább kölcsönöknek törlesztése amugy is óriási összegekkel terheli meg a városi háztartást, a valutakülönbözet pedig itt is olyan arányokban mutatkozik, hogy a város pénzügyi kapacitását egyenesen megoldhatatlan feladatok elé állítja.

Ha figyelembe vesszük azt, hogy a főváros vagvona 835 milliót tesz ki, az adósságok pedig 740.739.000 koronára ragnak, akkor a főváros aktív vagvona ma 94 millió, a főváros 20 millióos folyószámaitartozásának leszámításával pedig 74 millió lenne. De ez a vagvontétel is eltűnik egyedül a francia és angol kölcsönök valutadiferenciájának fedezetével úgy, hogy a helyzet ma az lenne, hogy a fővárosnak ma aktív vagvona már egyáltalán nincs.

Kissé vigasztalóbb a helyzet akkor, ha tekintettel vagyunk arra, hogy a főváros vagvónának értékelését 1914-ben elhalasztották akkorára, amikor a háboru véget ér s a helyzet tisztázódása egy reális alapon való értékelést tesz lehetővé. Hiszen egészen bizonyos, hogy a főváros vagvontételei alaposan meg fognak növekedni egy újabb, a béke megkötése után reálisan megcsinált vagvónmérlegben.

A tartozások törlesztése azonban akkor is ólomsulvlyal fog ránehezedni a városi gazdálkodásra és ezen csak egy gyökeres operáció segít.

Budapest főváros háziyomdaja 1919.

hef, amelyet nem is a fővárosnak, hanem az államnak kell majd végrehajtania az ország fővárosának pénzügyein.

Nem akarjuk a főváros háztartásának gondjait és nehézségeit az államra ráhárítani. Tudjuk azt is és számolunk is azzal, hogy a legutóbbi multnak politikai eseményei miatt a fővárossal szemben bizonyos elfogultság mutatkozik a vidéken. A tény azonban mégis csak az, hogy a főváros az ország szive, a főváros marad az ország tülkre, a főváros marad az ország első empóriumas az állam nem nézheti majd egykedvűen a főváros financiaális küzködését.

Az állam jelenleg is száz milliónál többet tartozik a főváros háborus kiadásaiért és károsodásáért. A háborus kormányok egykedvűen néztek, hogy a főváros a háboru miatt miként veszi magára egy újabb 150 millióos kölcsön terheit, az állam mindenkor meglehetősen vállvonogatással nézte miként roskadozik a főváros a nagy kórházi és közoktatási terhek alatt. Ma a helyzet az, hogy — bár a főváros mindenkor büszkén mutatott rá közegészségügyi és oktatásügyi budgetjére — a viszonyok nyomása alatt mégis csak kénytelen lesz az állam nagyobb segítségét igénybe venni.

Emellett pedig még mindig szükség lesz arra, hogy a főváros újabb kölcsönökkel terhelje meg magát, mert hiszen a háboru s a diktatura olyan pusztulást hagyott maga után, hogy a főváros kénytelen lesz olyan beruházásokat eszközölni, amelyek ismét több száz millióval fogják megterhelni.

Honnan veszi majd ezeket az újabb százmilliókat, ki fogja adni, épp oly problematikus, mint amilyen csudálatos, hogy a főváros háztartása eddig még nem borult fel.